

Sygn. akt III RC 68/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2014 r.

Sąd Rejonowy w Bartoszycach III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Arkadiusz Rokicki

Protokolant p.o. sekr. sąd. Anna Maculewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2014 r. w Bartoszycach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko małoletniemu M. B. (1) reprezentowanemu przez matkę M. K.

o obniżenie alimentów

i z powództwa małoletniego M. B. (1) reprezentowanego przez matkę M. K.

przeciwko A. B.

o podwyższenie alimentów

I/ oddała powództwo o obniżenie alimentów;

II/ oddała powództwo wzajemne o podwyższenie alimentów;

III/ koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt III RC 68/14

UZASADNIENIE

Powód A. B., po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa, domagał się obniżenia alimentów zasądzonych od niego na rzecz małoletniego syna M. B. (1) z kwoty 550 zł miesięcznie do kwoty 350 zł miesięcznie, poczynając od dnia 01 czerwca 2014r.

W uzasadnieniu swojego żądania podniósł, że Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 30 stycznia 2013r. w sprawie VI RCa 325/12 podwyższył alimenty zasądzone na rzecz małoletniego pozwanego do kwoty po 550 zł miesięcznie. Obecnie toczy się egzekucja komornicza tych świadczeń. Podwyższając alimenty do powyższej kwoty Sąd kierował się tym, że powód rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej, tj. sklepu z alkoholami oraz upływem czasu od zasądzenia alimentów w pierwotnej wysokości. Obecnie powód zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej i od dnia 27 lutego 2013r. jest osobą bezrobotną z prawem do zasiłku, który kończy się w marcu 2014r. W pozostałym zakresie jego sytuacja życiowa nie uległa zmianie. Potrzeby dziecka również się nie zmieniły. Ponadto małoletni przez około 12 dni w miesiącu przebywa u ojca.

M. K., działająca w imieniu małoletniego pozwanego M. B. (1), wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o podwyższenie alimentów do kwoty po 750 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniosła, że powód zawarł kolejny związek małżeński, a zatem zwiększenie jego wydatków jest spowodowane tym, że z mieszkania korzysta nie jedna a dwie osoby. Powód poniósł koszty związane z organizacją wesela. Prowadzi życie o podwyższonym standardzie, gdyż stać go na utrzymanie dwóch samochodów, mieszkania, zakup markowej odzieży, wyjazdy zagraniczne. Rodzice powinni zapewnić dziecku taką samą stopę życiową. Powód wielokrotnie ją informował, że pracuje. Potrzeby dziecka uległy zwiększeniu, ponieważ uczęszcza do klasy I szkoły podstawowej, a jego matka poniosła koszty zakupu wyprawki. Sama opłaca koszty zajęć sportowych, zakupu leków, ubezpieczenia dziecka, opłat klasowych, obiadów szkolnych, wycieczek. Ponadto zakupuje dziecku zabawki, odzież, ponosi koszty wyjazdów wakacyjnych i w okresie ferii. Ojciec nie interesuje się wychowaniem syna, który w okresie od 01 stycznia 2014r. do 11 marca 2014r. przebywał u ojca około 15 – 17 dni.

Powód na rozprawie w dniu 29 maja 2014r. wniósł o oddalenie powództwa wzajemnego o podwyższenie alimentów.

Sąd ustalił, co następuje:

Małoletni M. B. (2), urodzony (...) w B., jest synem M. K. i powoda (pozwanego wzajemnie) A. B..

(bezsporne)

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 30 stycznia 2013r., w sprawie VI RCa 325/12 zmienił wyrok Sadu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 15 października 2012r. w sprawie III RC 177/12 w ten sposób, że podwyższył alimenty zasądzone od powoda (pozwanego wzajemnie) na rzecz małoletniego syna do kwoty po 550 zł miesięcznie.

(dowód: wyrok z dnia 30 stycznia 2013r. k. 137 akt III RC 177/12)

W chwili zasądzenia powyższych alimentów małoletni pozwany (powód wzajemny) uczęszczał do klasy zerowej szkoły podstawowej, która prowadzona była w przedszkolu. Z tego tytułu jego matka ponosiła odpłatność w wysokości średnio po 250 zł miesięcznie, za kurs języka angielskiego płaciła po 36 zł miesięcznie, za kurs tańca – 20 zł miesięcznie. Ponadto poniosła jednorazowe opłaty, tj. za zestaw pomocy do języka angielskiego – 61 zł, karty pracy - 72 zł i za ubezpieczenie – 39 zł. U małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) już wówczas zdiagnozowano astmę oskrzelową i w związku z tym pozostawał on pod opieką specjalisty alergologa. Na leki dla dziecka jego matka wydawała do 100 zł miesięcznie. Małoletni M. B. (2) uczęszczał wówczas na treningi piłki nożnej, na co jego matka przeznaczała 50 - 100 zł. W tamtym czasie powód (pozwany wzajemnie) A. B. prowadził działalność gospodarczą, tj. sklep z alkoholami. Zamieszkiwał w mieszkaniu zakupionym przez jego rodziców i ponosił koszty związane z eksploatacją lokalu. Z tytułu działalności gospodarczej nie miał dochodów. Pozwany był współwłaścicielem samochodu osobowego marki A. (...) o wartości około 40.000 zł. Matka małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) zatrudniona była w Szpitalu (...) w B. na stanowisku ratownika medycznego. Jej wynagrodzenie uzależnione jest od ilości udzielonych świadczeń (godzin). W okresie od czerwca do lipca 2012r. wyniosło 5.034 zł brutto. Zamieszkiwała we własnym domu. Za energię elektryczną płaciła 200 zł miesięcznie, za wodę - 50 zł miesięcznie. U M. K. zdiagnozowano wówczas schorzenie kręgosłupa, tj. dyskopatię. Zamieszkiwała wraz z partnerem, który pracował jako lekarz i uzyskiwał dochód w wysokości około 20.000 zł miesięcznie.

(dowód: kserokopia dokumentacji lekarskiej k. 26 – 27v., k. 83, kserokopie faktur k. 82, kserokopia bilansu z księgi k. 23, zawiadomienie k. 43, zeznania świadków B. B. (1) k. 84v. – 85, R. B. k. 85, dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego k. 57v. – 58, dowód z przesłuchania pozwanego k. 58- 58v., k. 85v.- akta III RC 177/12)

Aktualnie małoletni pozwany (powód wzajemny) uczęszcza do klasy I szkoły podstawowej. Jego matka codziennie przywozi syna do szkoły do B. (ok. 10km). Bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych tj. trenuje piłkę nożną (jego matka kupuje obuwie i odzież sportową). Uczęszczał także na kurs nauki pływania (210 zł za 10 lekcji). Małoletni M. B.

(2) pozostaje pod opieką ortodonta w B.. Jego matka nie uiszcza odpłatności za wizyty lekarskie, ale ponosi koszty przejazdu do poradni. Ponadto u małoletniego zdiagnozowano alergię, a jego matka ponosi koszty zakupu leków. Poniosła także wydatki związane z zakupem wyprawki do szkoły, opłat klasowych, zakupem odzieży, obuwia. Opłaca dziecku obiady w szkole (koszt jednego posiłku wynosi 4,50 zł).

(dowód: kserokopie zaświadczeń k. 22 – 23, kserokopia zgłoszenia k. 25, kserokopie faktur i paragonów k. 31 – 60, k. 109 – 112, kserokopia dokumentacji lekarskiej k. 107 – 108, 26 – 27v., k. 83, dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) k. 125v. – 126)

Powód (pozwany wzajemnie) A. B. działalność gospodarczą, tj. sklep z alkoholami prowadził do 31 stycznia 2013r. W bieżącym roku bezskutecznie starał się o dofinansowanie działalności gospodarczej (firmę budowlaną obsługującą urządzenia parowo – czyszczące). Powód (pozwany wzajemnie) posiada w tym zakresie stosowne umiejętności i szkolenia. Obecnie jest osobą bezrobotną i z tego tytułu pobierał zasiłek do dnia 06 marca 2014r. Zamieszkuje wraz z żoną, która rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej (prowadzenie taksówki). Zamieszkuje w mieszkaniu stanowiącym własność jego rodziców. Wraz z żoną za czynsz płaci 438 zł miesięcznie, energię elektryczną – 130 zł miesięcznie. Ponadto powód (pozwany wzajemnie) jest wraz z żoną współwłaścicielem samochodu osobowego marki C.. Nie posiada innego majątku. A. B. jest zdrowy i nie ma przeciwwskazań do wykonywania przez niego pracy zarobkowej, chociaż ostatnio miał kontuzję barku i z tego względu był rehabilitowany. Poza małoletnim synem M. B. nie ma innych osób na utrzymaniu. W ostatnim okresie wyjeżdżał za granicę. W przeszłości pracował w biurze turystycznym. Siostra jego żony prowadzi tego rodzaju działalność i okresowo stara się jej pomagać. Powód (pozwany wzajemnie) w 2013r. osiągnął dochód w wysokości 4.933 zł. (przychody wyniosły 29.676,17, zaś koszty ich uzyskania – 25.327,87 zł).

(dowód: zaświadczenia k. 5, k. 123, polecenia przelewów k. 6 – 10, kserokopie zeznań podatkowych k. 114 – 120, dowód z przesłuchania powoda (pozwanego wzajemnego) k. 125v.- 126)

Matka małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) nadal zatrudniona jest w Szpitalu (...) w B. na stanowisku ratownika medycznego na podstawie umowy cywilnoprawnej. Jej wynagrodzenie uzależnione jest od ilości przydzielonych dyżurów. Średni dochód z ostatnich trzech miesięcy wyniósł około 4.000 zł brutto. Z tych dochodów musi opłacić świadczenia publicznoprawne (ZUS – około 1.150 zł miesięcznie, podatek dochodowy). Dla księgowej płaci miesięcznie 100 zł. Zamieszkuje we własnym domu. Za energię elektryczną płaci 200 zł miesięcznie, wodę - 50 zł miesięcznie. Ponosi także koszty ogrzewania lokalu (w ostatnim sezonie grzewczym z tego tytułu zapłaciła 2.500 zł), zaś koszt wywozu nieczystości wynosi około 80 zł miesięcznie. Obciąża ją także obowiązek uiszczenia podatku od nieruchomości w wysokości 150 zł – 200 zł rocznie. Ponadto nadal spłaca kredyt hipoteczny, zaciągnięty na zakup domu oraz kredyt przeznaczony na spłatę należności powoda (pozwanego wzajemnie) z tytułu podziału majątku wspólnego. Miesięczna rata wynosi 700 zł – 800 zł. Matka małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) zamieszkuje wraz z partnerem, który zatrudniony jest w Szpitalu (...) w B..

(dowód: zaświadczenie k. 124, dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) k. 125)

Pozwany płaci zasądzone alimenty za pośrednictwem komornika sądowego. Z synem kontaktuje się regularnie, nawet dwa razy w tygodniu. Zdarza się, iż zabiera dziecko ze szkoły a rano je tam zaprowadza. W jego miejscu zamieszkania małoletni ma do dyspozycji swój pokój, urządzone przez ojca. Pozwany (powód wzajemny) zakupuje dziecku książki, ubrania.

(dowód: kserokopia faktury k. 113, dowód z przesłuchania powoda (pozwanego wzajemnego) k. 125v.- 126)

Sąd zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie pozostawały bezsporne i zostały poczynione w oparciu o dowody przeprowadzone w toku postępowania, a mianowicie przesłuchanie stron, dołączone dokumenty, jak również

dokumenty zgromadzone w sprawie III RC 177/12. Powyższy materiał dowodowy Sąd w całości uznał za wiarygodny, albowiem wzajemnie się uzupełnia, tworząc jasny i spójny obraz sytuacji materialnej rodziców małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) oraz jego potrzeb.

O zakresie obowiązku alimentacyjnego decydują w każdym razie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.).

Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejawy zbytku nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle można określić potrzeby życiowe, materialne i intelektualnie uprawnionego (uzasadnienie to tezy IV uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku, II CZP 91/86).

Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie - odpowiednio do jego uzdolnień - do pracy dla dobra

Potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego ulegają zmianie, tym samym może ulegać zmianie wysokość alimentów. Dlatego też w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 k.r.o.).

Dla stwierdzenia czy nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę, czy istniejące warunki i możliwości mają charakter trwały, dotyczą okoliczności zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi (uzasadnienie to tezy VII wyżej wskazanej uchwały).

W niniejszej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda (pозwanego wzajemnie) na rzecz małoletniego pozwanego (powoda wzajemnego) na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 stycznia 2013r., w sprawie VI RCa 325/12 w wysokości 550 zł. miesięcznie, w zakresie sytuacji materialnej rodziców uprawnionego, ich możliwości zarobkowych, jak również odnośnie potrzeb M. B. (1) nastąpiły zmiany, uzasadniające obniżenie alimentów do kwoty po 350 zł. miesięcznie. Brak również było podstaw do podwyższenia rat alimentacyjnych do kwoty po 750 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu swojego żądania powód (pозwany wzajemnie) podniósł, że obniżenie alimentów uzasadnione jest tym, iż aktualnie nie pracuje. Do 31 stycznia 2013r. prowadził działalność gospodarczą, tj. sklep z alkoholami. W chwili obecnej jest zarejestrowany jako bezrobotny, a od 06 marca 2014r. nie przysługuje mu prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Podkreślenia wymaga fakt, że z treści art. 135 § 1 k.r.o. wynika, iż zakres świadczeń alimentacyjnych zależy m.in. od majątkowych możliwości zobowiązanego. Możliwości zarobkowe zobowiązanego nie zawsze mogą być utożsamiane z faktycznie osiąganymi zarobkami. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” należy rozumieć nie tylko jako zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Tak więc w uzasadnionych wypadkach możliwości zarobkowe zobowiązanego obejmują także wysokość zarobków, które zobowiązany jest w stanie uzyskać, lecz nie osiąga ich z przyczyn nie zasługujących na usprawiedliwienie (vide: uzasadnienie tezy IV uchwały pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987r., III CZP 91/86 – OSN CAP 1988, nr. 4, poz. 42). Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Ustalając,

czy istnieją przesłanki do obniżenia wysokości należnych pozwanemu (powodowi wzajemnemu) alimentów, Sąd uznał, że nie jest wystarczającą przesłanką do uwzględnienia powodztwa fakt, iż powód (pozwany wzajemnie) nie jest zatrudniony i nie osiąga żadnych dochodów z pracy zawodowej. Ustalając zarobkowe i majątkowe możliwości powoda należało hipotetycznie przyjąć dochody jakie powód mógłby uzyskać, gdyby poszukując zatrudnienia dochował szczególnej staranności. Pozwany jest osobą zdrową i nie ma przeciwwskazań do wykonywania przez niego pracy zarobkowej. Ma doświadczenie zawodowe i jest w stanie uzyskać dochody umożliwiającełożenie na rzecz dziecka alimentów w wysokości po 550 zł miesięcznie.

Od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego pozwanego względem dziecka, na mocy wyroku Sąd Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 stycznia 2013r., w sprawie VI RCa 325/12 nie zmieniły znacząco się potrzeby małoletniego M. B. (1). Podkreślenia wymaga fakt, że od zamknięcia rozprawy w poprzedniej sprawie upłynęło niespełna półtora roku. Zatem sam upływ czasu nie uzasadniał zwiększenia obowiązku alimentacyjnego powoda (pozwanego wzajemnie). Małoletni pozwany (powód wzajemny) uczęszcza obecnie do klasy I szkoły podstawowej (uprzednio był uczniem klasy zerowej szkoły podstawowej). Wprawdzie matka małoletniego ponosi nieco większe koszty utrzymania syna związane m.in. z jego edukacją, ale nie musi ponosić opłat za szkołę. Poprzednio za przedszkole płaciła średnio po 250 zł miesięcznie, za kurs języka angielskiego po 36 zł miesięcznie, kurs tańca – 20 zł miesięcznie. Ponadto poniosła jednorazowe opłaty za zestaw pomocy do języka angielskiego – 61 zł, karty pracy - 72 zł. Nie zmienił się w tym czasie również stan zdrowia małoletniego. Już w trakcie rozpoznawania sprawy VI RCa 325/12 zdiagnozowano u niego astmę i alergię. W tym czasie wzrosły również zarobki matki małoletniego M. B. (1). Uprzednio jej dochód wyniósł ponad 5.000 zł za dwa miesiące, a obecnie wynosi około 4.000 zł miesięcznie. Jak już wyżej wskazano od czasu wydania wyroku przez sąd odwoławczy nie zmieniły się znacząco także możliwości zarobkowe ojca dziecka. Podkreślenia wymaga także fakt, że A. B.kontaktuje się z synem regularnie, nawet dwa razy w tygodniu. Zdarza się, iż zabiera dziecko ze szkoły i rano je tam odprowadza. W jego miejscu zamieszkania małoletni ma do dyspozycji swój pokój, urządony przez ojca. Powód (pozwany wzajemnie) zakupuje dziecku książki, ubrania.

Ustalając zakres obowiązku alimentacyjnego powoda (pozwanego wzajemnie) Sąd uwzględnił również fakt, że obowiązek ten spoczywa również na matce małoletniego M. B. (1)z tym zastrzeżeniem, iż obowiązek ten jest przez nią również realizowany poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dziecka (art. 135 § 2 k.r.o.). Biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwości zarobkowe powoda (pozwanego wzajemnie), jego obowiązek alimentacyjny nadal powinien być, w ocenie Sądu, ustalony na kwotę po 550 zł miesięcznie, a pozostałe koszty zaspokojenia potrzeb małoletniego powinny obciążać jego matkę, która posiada znaczne możliwości zarobkowe

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych wyżej przepisów, należało orzec jak w pkt I i II wyroku.